

Detta bildspel och bilderna däri är licensierade under en Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 3.0 Unported licens. För att se en kopia av denna licens, besök

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

This slide-show and the pictures therein are licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 3.0 Unported license. To see a copy of this license, please visit

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

When using or distributing pictures from this work, www.taljedal.se should be acknowledged as the source of origin.

”Kollegialitet, redlighet och hetsen på PEK”

– ett rektorsperspektiv

Seminarium 20 februari 2008
Medicinska fakultetens kommitté för etikfrågor

Författarskapets betydelse

- helt enkelt en förutsättning för vetenskap

Författarskapets betydelse

- helt enkelt en förutsättning för vetenskap
- en inomvetenskaplig kultur- och prestige-fråga (vems forskning ser vi upp till, vem har stil, vems beteende är vulgärt, vem ser vi över axeln?)

Författarskapets betydelse

- helt enkelt en förutsättning för vetenskap
- en inomvetenskaplig kultur- och prestige-fråga (vems forskning ser vi upp till, vem har stil, vems beteende är vulgärt, vem ser vi över axeln?)
- en juridisk fråga (publiceringfrihet, upphovsrätt, ev. tjänstefel)

Författarskapets betydelse

- helt enkelt en förutsättning för vetenskap
- en inomvetenskaplig kultur- och prestige-fråga (vems forskning ser vi upp till, vem har stil, vems beteende är vulgärt, vem ser vi över axeln?)
- en juridisk fråga (publiceringfrihet, upphovsrätt, ev. tjänstefel)
- en hårddatafråga för universitetets ledning (kompetensbedömningar, resursallokering, doktorsexamination)

1. ”HETSEN PÅ PEK”

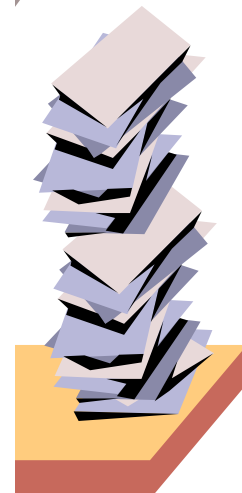
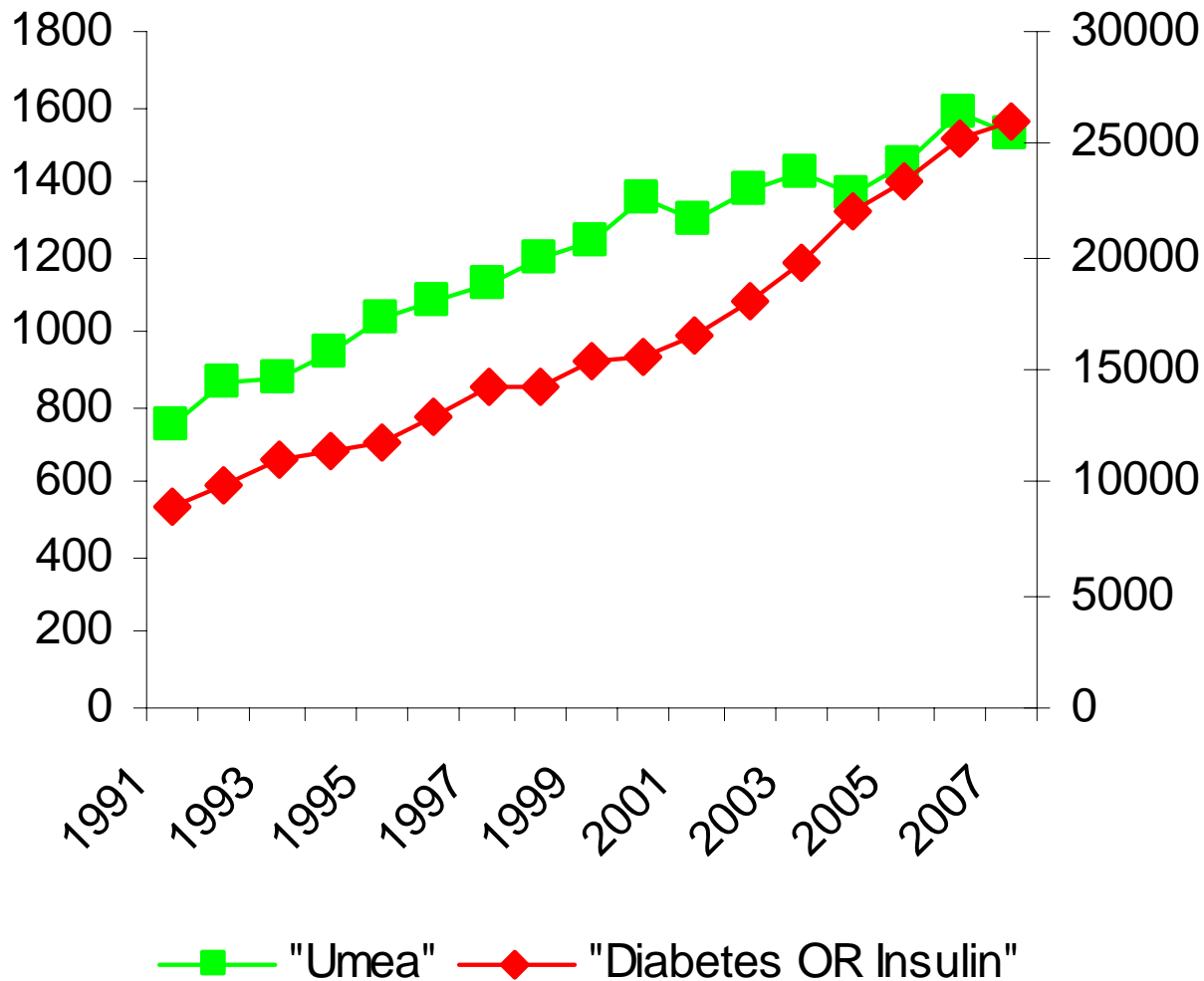
Publish, or perish...

Publish, or perish...

Antal skrifter i Web of Science funna med sökorden "Umea" respektive "Diabetes OR Insulin"

Nutida forsknings perversa frestelse

- **Läsa är jobbigt**
- **Tänka är svårt**
- **Mäta är lätt**
 - **journal impact factors**
 - **antal pek**
 - ...

Väga, mäta... eller läsa?

Ljug inte (för dig själv eller andra) att du har läst, om du bara har mätt. Välj f.ö. om du vill *vara* forskare eller bara *låtsas vara* en.

Nå, men vad om att skriva?

2. REDLIGHET

Etikett (stil) respektive etik (redlighet)

Etikett (stil) respektive etik (redlighet)

skilj på:

- etiskt indifferentia skillnader i personlig stil
(t. ex. splittrad produktion av många medelmåttiga pek *versus* fokuserad, stringent produktion)

och

Etikett (stil) respektive etik (redlighet)

skilj på:

- etiskt indifferentia skillnader i personlig stil
(t. ex. splittrad produktion av många medelmåttiga pek *versus* fokuserad, stringent produktion)

och

- oredligt författarskap (missvisande i sak)

Det är oredligt att

- ange någon som författare utan dennes/-as vetskap (brottsligt?)

Det är oredligt att

- ange någon som författare utan dennes/-as vetskap (brottsligt?)
- grundlöst utge sig vara författare

Vem är en rätt författare?

Vem är en rätt författare?

- den som har författat!

Vem är en rätt författare?

- den som har författat!
- den som har medverkat på ett tillräckligt betydelsefullt sätt / *författandet* (inte nog att ha fött eller gött författaren...)

Vem är en rätt författare?

- den som har författat!
- den som har medverkat på ett tillräckligt betydelsefullt sätt / *författandet* (inte nog att ha fött eller gött författaren...)
- avgränsningen ibland oskarp och kräver omdöme

Alla författare till en skrift har

- *upphovsrätt* till skriften
(Upphovsrättslagen)

Alla författare till en skrift har

- *upphovsrätt* till skriften
(Upphovsrättslagen)
- *ansvar* för skriftens brister
(akademisk konvention)

Alla författare till en skrift har

- *upphovsrätt* till skriften
(Upphovsrättslagen)
- *ansvar* för skriftens brister
(akademisk konvention)
- *anspråk på meritering*,
(akademisk konvention)

Konsekvens av upphovsrätten

- ingen författare (inkl. handledare eller chef) har självklar rätt att reproducera delar av en skrift (t. ex. i ett nytt pek eller föredrag) utan alla medförfattares tillåtelse

Konsekvens av meriteringsaspekten

- *alla kan anses ha bidragit till det intellektuella innehållet (inte bara möjliggjort arbetet praktiskt eller finansiellt)*

Konsekvens av meriteringsaspekten

- *alla kan anses ha bidragit till det intellektuella innehållet (inte bara möjliggjort arbetet praktiskt eller finansiellt)*
- *bedrägeri tänkbart?
("gåvoförfattarskap" – finns det?)*

Ansvarsfulla och sakkunniga "sakkunniga"

- *meritvärderar inte författarskap
schematiskt (t. ex. namnordning och
impact factors) utan försöker sätta
sig in i verkligheten*

Konsekvens av upphovsrätts-, ansvars- och meriteringsaspekterna

- det är *oredligt*, inte bara dålig etikett, att posera som författare om man inte har saklig grund för det (jmfr tillrättalagda data eller metodbeskrivningar)

Konsekvens av upphovsrätts-, ansvars- och meriteringsaspekterna

- det är *oredligt*, inte bara dålig etikett, att posera som författare om man inte har saklig grund för det (jmf tillrättalagda data eller metodbeskrivningar)

- det är dålig vetenskaplig etikett, närmast oetiskt, att inte besvara kritik som riktas mot pek till vilka man är (med)författare

3. KOLLEGIALITET

God kollegialitet

- hjälpsamt praktiskt samarbete

God kollegialitet

- hjälpsamt praktiskt samarbete
- reellt samförfattande

God kollegialitet

- hjälpsamt praktiskt samarbete
- reellt samförfattande
- gemensam utveckling av kollektiva normer och konventioner (t ex om författarnamnens ordning)

Dålig kollegialitet

- konspiration mot vetenskapens normer

Dålig kollegialitet

- konspiration mot vetenskapens normer
- upphovsrättsbrott mot kolleger eller elever

Dålig kollegialitet

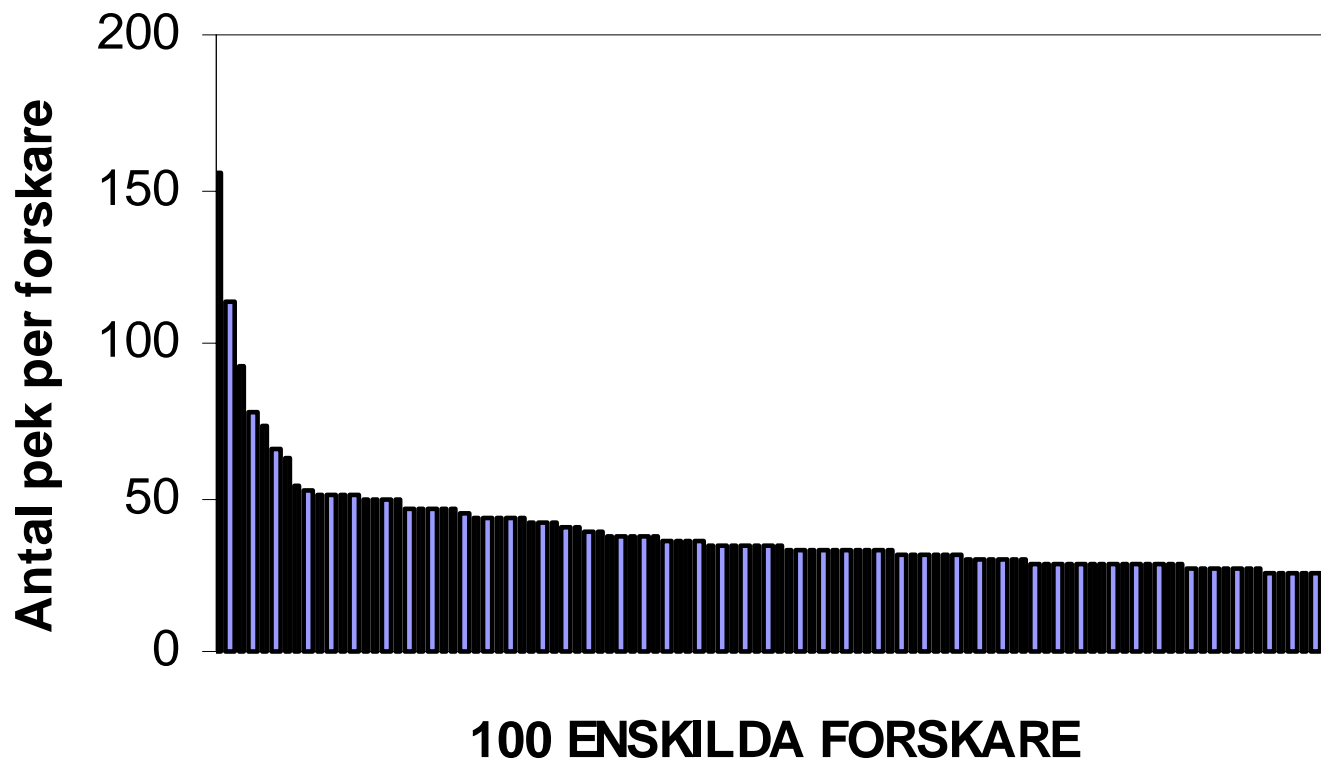
- konspiration mot vetenskapens normer
- upphovsrättsbrott mot kolleger eller elever
- fiktivt samförfattande och uppmuntran till sådant

Dålig kollegialitet

- konspiration mot vetenskapens normer
- upphovsrättsbrott mot kolleger eller elever
- fiktivt samförfattande och uppmuntran till sådant
- ovilja att ta ansvar vid ev. kritik mot gemensam skrift

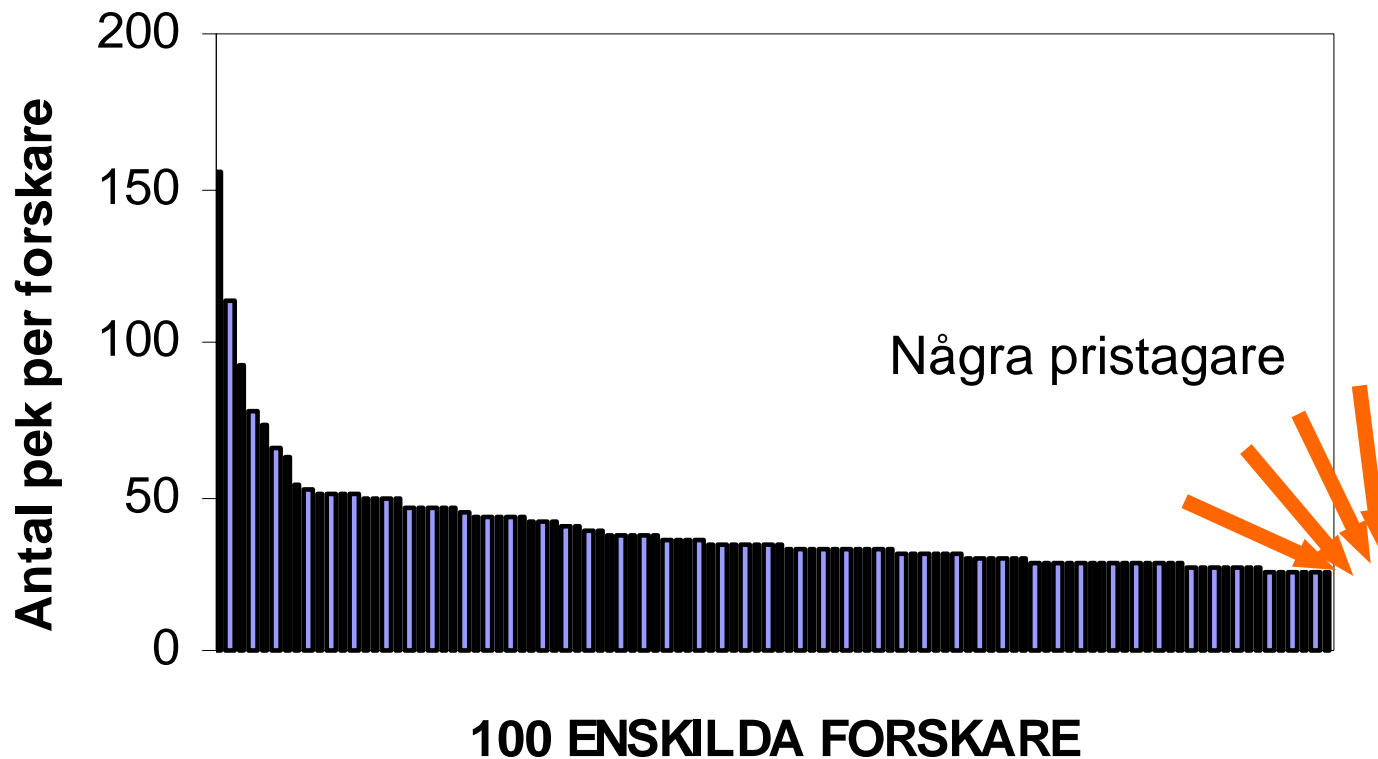
Till sist, apropå "hetsen på PEK..."

**"UMEÅ-PEK" I WEB OF SCIENCE
2002-2006**

Till sist, apropå "hetsen på PEK..."

**"UMEÅ-PEK" I WEB OF SCIENCE
2002-2006**

Allra sist, apropå

”hetsen på PEK...”

Langerhans skrev färre än 15 (!) pek (om pankreas, hud, nerver, hjärtat, lungsot, lancettfisk och gastropoder).

”Langerhans” ger mer än 14000 träffar i Web of Science 1998 –2007...

Paul Langerhans
1847–1888